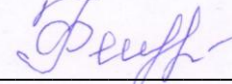

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Центральноукраїнський державний університет
імені Володимира Винниченка

Факультет освітніх наук та мистецтв
Кафедра освітніх наук

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
В.о. завідувача
кафедри освітніх наук

професор Філоненко О. В.
26 серпня 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
МЕТОДОЛОГІЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОГО
ДОСЛІДЖЕННЯ

Рівень вищої освіти: третій (освітньо-науковий)

Галузь знань: С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини»

Спеціальність: С4 Психологія

Освітньо-наукова програма: Психологія

Форма навчання денна/заочна

Факультет освітніх наук та мистецтв

2025–2026 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Методологія та організація науково-педагогічного дослідження» розроблена на основі освітньо-наукової програми «Психологія», галузі знань С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини», навчального плану підготовки здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) ступеня за спеціальністю С4 Психологія.

Розробники:

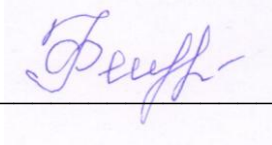
д.п.н, професор, професор кафедри освітніх наук Галета Я.В.

к.п.н., доцент, доцент кафедри освітніх наук Черненко О. В.

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні кафедри освітніх наук

Протокол № 2 від 26 серпня 2025 року

В.о. завідувача кафедри освітніх наук, д.п.н., професор, професор кафедри

Філоненко О. В.

Робоча програма навчальної дисципліни «Методологія та організація науково-педагогічного дослідження» для аспірантів спеціальності С4 Психологія за третім (освітньо-науковим) ступенем вищої освіти. ЦДУ імені В. Винниченка, 2025. 20 с.

© Галета Я., Черненко О. В., 2025 рік

© ЦДУ імені Володимира Винниченка, 2025 рік

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

1.1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		Денна/заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини»	Нормативна
		Рік підготовки: 1-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання – індивідуальні творчі завдання	Спеціальність: С4 Психологія	Семестр 2-й
Загальна кількість годин – 90		Лекції 16 год.
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2; самостійної роботи аспіранта – 4	Освітньо-наукова програма: Психологія	Практичні заняття 14 год.
	Рівень вищої освіти: третій (освітньо-науковий) доктор філософії з психології	Самостійна робота 60 год.
		Науково-дослідне завдання (4 год. із 60 год. самостійної роботи)
		Вид контролю: 2 семестр – залік

1.2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни «Методологія та організація науково-педагогічного дослідження» є формування у здобувачів ступеня доктора філософії методологічної, дослідницької та педагогічної компетентностей, необхідних для здійснення педагогічної діяльності у закладі вищої освіти, зокрема здатності до планування, організації та реалізації наукових досліджень у галузі психології, інтеграції їх результатів в освітній процес,

розроблення навчально-методичного забезпечення та дотримання принципів академічної доброчесності й професійної етики.

Завдання:

– **Методологічні:** формувати у аспірантів розуміння науки як багатомірного та динамічного процесу через аналіз сучасних методологічних підходів до викладання навчальних предметів, розвивати навички критичного оцінювання наукових методів та їх адаптації до потреб освіти з акцентом на міждисциплінарний підхід.

– **Методичні:** сприяти розвитку здатності аспірантів до проектування та впровадження ефективних методів викладання, адаптованих до специфіки навчальних предметів, а також формувати вміння розробляти дидактичні матеріали, що відповідають сучасним вимогам освіти.

– **Пізнавальні:** розвивати навички аспірантів до самостійного аналізу сучасних тенденцій у методиці викладання професійно-орієнтованих дисциплін через ознайомлення з актуальними науковими джерелами, а також формувати розуміння еволюції методів наукового пізнання та їх впливу на розвиток педагогічної практики у закладах вищої освіти.

– **Практичні:** розвивати здатність до застосування методів наукового дослідження у практичній діяльності викладача, формувати навички організації та проведення науково-педагогічного пошуку.

Після вивчення навчального курсу «Методологія та організація науково-педагогічного дослідження» аспіранти повинні:

Знати:

- основні рівні та принципи методології науково-педагогічних досліджень;
- сучасні підходи та парадигми наукового пізнання у психології;
- вимоги до організації, проведення й оформлення наукових досліджень/

Уміти:

- формулювати наукову проблему, мету, завдання, гіпотези дослідження;
- добирати адекватні методи та методики дослідження;
- здійснювати науковий аналіз, інтерпретацію та узагальнення результатів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни у аспіранта мають бути сформовані такі **компетентності:**

Загальні	Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	Інтегральна компетентність
ЗК 4. Здатність розв'язувати комплексні проблеми психології на основі системного наукового світогляду та загального	СК 2. Здатність планувати та виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові	ІК. Здатність продукувати нові ідеї розв'язувати значущі комплексні проблеми в

<p>культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.</p>	<p>знання у психології та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках, та забезпечувати якість виконуваних досліджень. СК 3. Здатність ініціювати, розробляти і реалізовувати комплексні інноваційні проекти в сфері психології та дотичні до неї міждисциплінарні проекти, лідерство та відповідальність під час їх реалізації, забезпечувати дотримання прав інтелектуальної власності. СК4. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у вищій освіті. СК 6. Здатність застосовувати нові технології та інструменти, сучасні цифрові технології, бази даних та інші ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій та викладацькій діяльності.</p>	<p>галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності у сфері психології, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.</p>
---	---	--

1.3. Очікувані програмні результати навчання:

Кінцеві програмні результати навчання, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна:

ПРН1. Мати передові концептуальні та методологічні знання щодо обраної для дослідження проблеми у сфері психології / на межі предметних галузей, а також дослідницькі уміння, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні світових досягнень з психології.

ПРН2. Розуміти загальні принципи та методи психології, а також методологію наукових досліджень, застосовувати їх у власних дослідженнях у сфері психології та у викладацькій практиці.

ПРН4. Планувати і виконувати експериментальні та теоретичні дослідження з психології та дотичних до неї міждисциплінарних напрямів із дотриманням норм професійної та академічної етики.

ПРН6. Уміти критично і системно оцінювати результати науково-дослідної роботи і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми визначати перспективи подальших наукових розвідок.

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Модуль 1. Теоретико-методологічні засади науково-педагогічних досліджень

Тема 1. Методологія науки як система знань

Методологія науки як вчення про принципи, способи та засоби

наукового пізнання. Методологія як інтегративна система знань, що забезпечує цілісність та наукову обґрунтованість дослідження. Структура методологічного знання. Характеристика рівнів методології: філософський (світоглядні засади пізнання, загальні принципи буття та розвитку), загальнонауковий (системний, структурно-функціональний, діяльнісний, синергетичний підходи), конкретно-науковий (методологія психології та педагогіки), технологічний (методи, методики, процедури дослідження). Функції методології у науковому дослідженні: світоглядна, пізнавальна, нормативна, регулятивна, прогностична. Значення методологічної культури викладача-дослідника для підготовки дисертаційного дослідження, організації освітнього процесу та забезпечення якості вищої освіти

Тема 2. Філософські та світоглядні основи науково-педагогічного пізнання

Наукова картина світу як форма систематизації наукових знань. Еволюція уявлень про світ і людину в історії науки. Поняття наукової парадигми (за Т. Куном). Стилi наукового мислення та їх вплив на дослідницьку практику. Характеристика класичної науки (детермінізм, об'єктивізм), некласичної науки (суб'єктність пізнання, ймовірнісні підходи) та постнекласичної науки (складні саморозвивальні системи, міждисциплінарність). Світоглядні, етичні та професійні засади педагогічної діяльності викладача у сучасному освітньому просторі закладу вищої освіти.

Тема 3. Наукове пізнання у психології та педагогіці

Особливості об'єкта і предмета психологічного та педагогічного дослідження. Специфіка гуманітарного знання. Проблема співвідношення пояснення та розуміння. Міждисциплінарні та трансдисциплінарні підходи у сучасних дослідженнях. Кількісна стратегія дослідження: експеримент, статистичний аналіз, узагальнення закономірностей. Якісна стратегія дослідження: кейс-стаді, інтерв'ю, нарративний аналіз, феноменологічний підхід. Комбінування методів (mixed methods) у психолого-педагогічних дослідженнях. Використання результатів психолого-педагогічних досліджень у професійній діяльності викладача психології та організації освітнього процесу у закладі вищої освіти

Тема 4. Логіка та структура науково-педагогічного дослідження

Наукова проблема як вихідний пункт дослідження. Критерії актуальності наукової теми. Визначення об'єкта і предмета дослідження. Формулювання мети та завдань дослідження. Наукова гіпотеза: види, вимоги до формулювання, способи перевірки. Логіка побудови наукового дослідження. Основні етапи проведення науково-педагогічного дослідження: підготовчий, теоретико-аналітичний, емпіричний, узагальнювально-інтерпретаційний, впроваджувальний. Інтеграція результатів наукових досліджень у зміст освітніх компонентів, методику викладання та навчально-методичне забезпечення підготовки здобувачів вищої освіти.

Модуль 2. Методика організації та проведення науково-педагогічних досліджень

Тема 5. Методи теоретичного дослідження

Теоретичне дослідження як основа наукового пізнання. Загальнонаукові та спеціальні теоретичні методи. Аналіз і синтез як базові логічні операції. Індукція і дедукція у побудові наукових узагальнень. Абстрагування, конкретизація, узагальнення. Моделювання як метод дослідження складних психолого-педагогічних явищ. Робота з науковими джерелами: пошук, відбір, критичний аналіз, систематизація та узагальнення наукової інформації. Використання сучасних наукових джерел і результатів досліджень у розробленні навчально-методичного забезпечення та викладанні у закладі вищої освіти

Тема 6. Методи емпіричного дослідження у психології та педагогіці

Емпіричне дослідження та його роль у перевірці наукових гіпотез. Характеристика основних методів: спостереження (види, вимоги до організації), експеримент (лабораторний, природний, формувальний), опитування (анкетування, інтерв'ю), тестування, аналіз продуктів діяльності. Психодіагностичні методики у психологічних дослідженнях. Поняття надійності та валідності методів і методик. Етичні вимоги до проведення емпіричних досліджень.

Тема 7. Обробка та інтерпретація результатів дослідження

Підготовка емпіричних даних до аналізу. Кількісний аналіз результатів: описова статистика, кореляційний, порівняльний, факторний аналіз. Основи використання статистичних пакетів. Якісний аналіз даних: контент-аналіз, тематичний аналіз, інтерпретація якісних результатів. Узагальнення результатів дослідження. Співвіднесення емпіричних даних із гіпотезами та теоретичними положеннями. Використання цифрових технологій та статистичних пакетів у науково-педагогічній діяльності.

Тема 8. Презентація та апробація результатів науково-педагогічного дослідження

Форми представлення результатів наукового дослідження: статті, тези доповідей, монографії, дисертація. Вимоги до структури й оформлення наукових текстів. Апробація результатів дослідження на конференціях, семінарах, у фахових виданнях. Впровадження результатів наукових досліджень у педагогічну діяльність та освітній процес закладу вищої освіти. Розроблення навчально-методичних матеріалів на основі сучасних наукових даних. Дотримання принципів академічної доброчесності, наукової етики та професійної відповідальності викладача.

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви розділів і тем	Кількість годин (денна форма навчання)					
	Усього	У тому числі				
		Лекц.	Пр. зан.	Лаб.	Інд.	СРС
Модуль 1. Теоретико-методологічні засади науково-педагогічних досліджень.						
Тема 1. Методологія науки як система знань.	9	2	0			7
Тема 2. Філософські та світоглядні основи науково-педагогічного пізнання.	11	2	2			7
Тема 3. Наукове пізнання у психології та педагогіці.	11	2	2			7
Тема 4. Логіка та структура науково-педагогічного дослідження.	11	2	2			7
<i>Усього за модулем 1</i>	42	8	6			28
Модуль 2. Методика організації та проведення науково-педагогічних досліджень.						
Тема 5. Методи теоретичного дослідження.	11	2	2			7
Тема 6. Методи емпіричного дослідження у психології та педагогіці.	11	2	2			7
Тема 7. Обробка та інтерпретація результатів дослідження.	11	2	2			7
Тема 8. Презентація та апробація результатів науково-педагогічного дослідження.	11	2	2			7
<i>Усього за розділом 2</i>	44	8	8			28
РАЗОМ ГОДИН	86	16	14			56
ІНДЗ						
<i>ІНДЗ</i>						4
РАЗОМ ГОДИН	90	16	14			60

4. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Модуль 1. Теоретико-методологічні засади науково-педагогічних досліджень.	
1.	Тема 1. Методологія науки як система знань.	2
2.	Тема 2. Філософські та світоглядні основи науково-педагогічного пізнання.	2
3.	Тема 3. Наукове пізнання у психології та педагогіці.	2
4.	Тема 4. Логіка та структура науково-педагогічного дослідження.	2
	Модуль 2. Методика організації та проведення науково-педагогічних досліджень.	
5.	Тема 5. Методи теоретичного дослідження.	2
6.	Тема 6. Методи емпіричного дослідження у психології та педагогіці.	2
7.	Тема 7. Обробка та інтерпретація результатів дослідження.	2
8.	Тема 8. Презентація та апробація результатів науково-педагогічного дослідження.	2
	Всього	16

4.2. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Модуль 1. Теоретико-методологічні засади науково-педагогічних досліджень.	
1.	Тема 1. Методологія науки як система знань.	0
2.	Тема 2. Філософські та світоглядні основи науково-педагогічного пізнання.	2
3.	Тема 3. Наукове пізнання у психології та педагогіці.	2
4.	Тема 4. Логіка та структура науково-педагогічного дослідження.	2
	Модуль 2. Методика організації та проведення науково-педагогічних досліджень.	
5.	Тема 5. Методи теоретичного дослідження.	2
6.	Тема 6. Методи емпіричного дослідження у психології та педагогіці.	2
7.	Тема 7. Обробка та інтерпретація результатів дослідження.	2
8.	Тема 8. Презентація та апробація результатів науково-педагогічного дослідження.	2
	Всього	14

4.3. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Не передбачені навчальним планом	0

4.4. Завдання для самостійної роботи

Види самостійної роботи аспіранта:

- підготовка до семінарських занять, робота з першоджерелами;
- опрацювання тем курсу (окремих питань теми), які виносяться на самостійне вивчення;
- підготовка ІНДЗ;
- підготовка до виконання контрольної роботи;
- виконання індивідуальних завдань.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Модуль 1. Теоретико-методологічні засади науково-педагогічних досліджень.	
1.	Тема 1. Методологія науки як система знань.	7
2.	Тема 2. Філософські та світоглядні основи науково-педагогічного пізнання.	7
3.	Тема 3. Наукове пізнання у психології та педагогіці.	7
4.	Тема 4. Логіка та структура науково-педагогічного дослідження.	7
	Модуль 2. Методика організації та проведення науково-педагогічних досліджень.	
5.	Тема 5. Методи теоретичного дослідження.	7
6.	Тема 6. Методи емпіричного дослідження у психології та педагогіці.	7
7.	Тема 7. Обробка та інтерпретація результатів дослідження.	7
8.	Тема 8. Презентація та апробація результатів науково-педагогічного дослідження.	7
	Всього	56

4.5. Індивідуальне навчально-дослідне завдання

Індивідуальне творче завдання Підготовка й захист презентації характеристики методів, принципів, організаційних форм наукових досліджень.

4.6. Методи навчання

В процесі вивчення навчальної дисципліни «Методологія науково-педагогічних досліджень» передбачено використання пояснювально-

ілюстративних, проблемно-пошукових, аналітичних та творчих методів організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності аспірантів та методів стимулювання і мотивації пізнавально-професійної активності, що сприяє розвитку творчої особистості здобувачів, з урахуванням індивідуальних особливостей учасників освітнього процесу.

За джерелом знань на заняттях використовуються методи навчання: словесні (розповідь, бесіда, пояснення, дискусія), наочні (презентація, демонстрація, спостереження) та практичні (ділова та рольова ігри, моделювання педагогічних ситуацій, вправи).

З метою підвищення ефективності формування загальних та фахових компетентностей аспірантів широко використовуються інтерактивні методи навчання – мозковий штурм, мікрофон, кейс-метод.

При організації самостійної роботи здобувачів використовується система наступних методів: написання есе, робота з електронною бібліотекою, вправи, самостійна робота аспірантів з різними джерелами інформації (нормативні документи, підручники, науково-методичні статті).

Дистанційні методи навчання: метод індивідуалізованого навчання на освітній платформі Google Workspace for Education, застосунки Google Classroom, Google Документи, Google Диск, Google Таблиці, Google Форми – як засоби та інструменти планування і контролю; для комунікації і зворотного зв'язку – Gmail, телекомунікаційні методи (Zoom-конференції, зустрічі у Google Meet, робота у Telegram, робота у Viber-групах).

4.7. Засоби діагностики результатів навчання здобувачів освіти. Порядок та критерії виставлення балів

Контрольні заходи (поточний та підсумковий контроль) здійснюються з дотриманням вимог об'єктивності, індивідуального підходу, системності, всебічності.

Засобами оцінювання та способами демонстрування аспірантами результатів навчання є: оцінювання активності і знань аспірантів під час семінарських занять, виконання тематичних тестових завдань, презентації виконання індивідуальних та групових творчих завдань (поточний контроль) та екзамен (підсумковий контроль);

Поточний контроль. Завданням поточного контролю є перевірка розуміння та засвоєння певної частини змісту навчальної дисципліни, рівня сформованості умінь та навичок самостійно опрацювати навчальний матеріал, здатності осмислити зміст теми.

Об'єктами поточного контролю знань аспірантів є систематичність та активність роботи на заняттях; виконання завдань для самостійної роботи. Оцінюванню підлягає: рівень, системність та ґрунтовність знань, продемонстрований у відповідях і виступах на семінарських заняттях; активність при обговоренні проблемних (дискусійних) питань винесених на семінарське заняття; результати тестування тощо.

У разі невиконання завдань поточного контролю аспірант має право скласти їх індивідуально до останнього семінарського заняття за дозволом завідувача

кафедри. Порядок такого контролю регламентований викладачем.

Методи поточного контролю: поточний контроль успішності засвоєння аспірантами навчального матеріалу здійснюється шляхом фронтального та індивідуального усного опитування й оцінювання знань аспірантів під час семінарських занять, перевірка й оцінювання виконання аспірантами тематичних практичних й індивідуальних творчих завдань та самостійної роботи з використанням навчальних платформ Zoom, Google Classroom, Google Forms, Google Drive а також месенджеру Viber тощо, захисту ІТЗ, тестування або в ході індивідуальних співбесід зі аспірантами під час консультацій.

Завданням *підсумкового контролю* є перевірка системності й ґрунтовності оволодіння аспірантом програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання накопичених знань.

У разі, якщо здобувач подав декларацію про визнання результатів неформального та /або інформального навчання стосовно певного освітнього компонента ОП, оцінювання відбувається відповідно до Порядку визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти, в Центральнотраїнському державному університеті імені Володимира Винниченка (затвердженого вченою радою університету, протокол № 9 від 26 грудня 2022 р.).

Результати навчання та компетентності, що можуть бути визнані в межах цього освітнього компонента, можна досягати та здобувати в системі неформальної освіти під час участі в тренінгах, майстер-класах, семінарах, вебінарах, дистанційних курсах, стажуваннях тощо, що підтверджено відповідним документом (дипломом, сертифікатом, свідоцтвом под.). – пункти 1.5, 1.6, 1.9, 1.10 названого Порядку.

Кожен викладач може ще окремо прописати, скільки балів він передбачає зі своєї дисципліни в разі отримання здобувачем диплома, сертифіката, свідоцтва та под. як результати неформального та /або інформального навчання.

4.8. Перелік програмових питань для самоконтролю

1. Дайте визначення науки як сфери професійної та науково-педагогічної діяльності викладача закладу вищої освіти. Назвіть основні процеси наукової діяльності у сучасному академічному середовищі.

2. Охарактеризуйте функції науки та їх значення для діяльності викладача.

3. Що є об'єктом і суб'єктом науки?

4. Дайте визначення наукової та науково-педагогічної діяльності, охарактеризуйте їх основні форми у закладі вищої освіти.

5. Розкрийте зміст наукознавства та охарактеризуйте його значення для професійного становлення викладача-дослідника.

6. Охарактеризуйте основні елементи науки як системи знань (наукова ідея, факт, гіпотеза, теорія, закон) та їх значення для науково-педагогічної діяльності.

7. Охарактеризуйте фундаментальні науки та їх значення для розвитку освіти і науки.

8. Охарактеризуйте процеси інтеграції та диференціації наук у сучасному освітньо-науковому просторі.

9. Наведіть сучасну класифікацію наук в Україні та поясніть її значення для організації науково-педагогічної діяльності.

10. Охарактеризуйте напрями інтеграції української науки й освіти у міжнародний академічний простір.

11. Розкрийте принципи та форми міжнародного наукового співробітництва у сфері вищої освіти і психології.

12. Охарактеризуйте систему організації науки в Україні.

13. Дайте визначення наукової та науково-технічної діяльності у контексті функціонування закладу вищої освіти.

14. Розкрийте особливості управління науковою діяльністю у закладах вищої освіти України.

15. Охарактеризуйте структуру науки як системи знань та її значення для викладацької діяльності.

16. Охарактеризуйте суб'єктів науково-дослідної та науково-педагогічної діяльності у закладі вищої освіти.

17. Розкрийте форми організації науково-дослідної та педагогічної роботи викладача.

18. Розкрийте сутність науково-дослідної діяльності.

19. Розкрийте форми організації науково-дослідної роботи у закладі вищої освіти.

20. Розкрийте роль наукових семінарів, тренінгів і методичних дискусій у професійному становленні викладача-дослідника.

21. Охарактеризуйте види позааудиторної науково-дослідної діяльності аспірантів та їх значення для розвитку педагогічної майстерності.

22. Які форми мотивації та академічного заохочення здобувачів освіти до науково-дослідної діяльності використовуються у закладах вищої освіти?

23. Охарактеризуйте організацію роботи студентських наукових гуртків та їх роль у розвитку дослідницьких і педагогічних умінь.

24. Визначте сутність діяльності проблемних груп, наукових шкіл та аспірантських спільнот як форм професійного становлення викладача.

25. Розкрийте особливості керівництва науково-дослідною роботою аспірантів.

26. Охарактеризуйте зміст і структуру індивідуального плану науково-дослідної та науково-педагогічної діяльності аспіранта.

27. Дайте визначення наукової організації праці та охарактеризуйте її значення для професійної діяльності викладача.

28. Охарактеризуйте особливості творчої діяльності науковця та викладача закладу вищої освіти.

29. Охарактеризуйте сутність науково-дослідного процесу у сфері освіти.

30. На чому ґрунтується раціональна організація праці викладача-дослідника?

31. Розкрийте сутність методу «мозкового штурму».

32. У чому полягає раціональний режим праці викладача та науковця?

33. Охарактеризуйте наукову організацію робочого місця викладача-дослідника.

34. Дайте визначення понять «наукове дослідження» та «науково-дослідний процес» у контексті психологічної науки.

35. Дайте визначення понять «метод», «методика», «методологія» та розкрийте їх значення для викладацької діяльності.

36. Розкрийте склад загальнонаукових методів дослідження.

37. Наведіть приклади застосування методів наукового дослідження у власній дослідницькій діяльності.

38. Розкрийте особливості встановлення причинно-наслідкових зв'язків у науковому дослідженні.

39. У чому полягає сутність методу аналогії та його використання у викладанні й наукових дослідженнях?

40. Розкрийте значення методів збору інформації у психолого-педагогічних дослідженнях.

41. Охарактеризуйте методи обробки та інтерпретації результатів дослідження.

42. Охарактеризуйте класифікацію емпіричних методів дослідження та методичні прийоми їх застосування.

43. Який метод ґрунтується на моделюванні? Охарактеризуйте види моделей та їх значення для психологічної науки й освіти.

44. Який метод дозволяє дослідити розвиток процесів і явищ у хронологічній послідовності?

45. За яких умов гіпотеза набуває статусу наукової теорії?

46. Розкрийте можливості інтеграції результатів наукового дослідження у зміст і методику викладання психологічних дисциплін.

47. Охарактеризуйте основні етапи науково-дослідного процесу.

48. Дайте характеристику організаційного етапу наукового дослідження.

49. Розкрийте сутність дослідного етапу наукового дослідження.

50. Охарактеризуйте етап узагальнення, апробації та впровадження результатів дослідження у науково-педагогічну практику.

51. Розкрийте зміст поняття «методика дослідження».

52. Які критерії необхідно враховувати при виборі методів наукового дослідження?

53. Охарактеризуйте інформаційне моделювання та його застосування у психолого-педагогічних дослідженнях.

54. Дайте визначення поняттю «процедура» у структурі наукового дослідження.

55. Розкрийте поняття та особливості сучасного наукового дослідження.

56. Охарактеризуйте стадії науково-дослідного процесу.

57. Розкрийте етапи виконання науково-дослідної роботи аспіранта.

58. Розкрийте взаємозв'язок наукової проблеми і теми дослідження.

59. Розкрийте роль бібліотеки та електронних ресурсів у роботі викладача-дослідника.

60. Охарактеризуйте види наукових джерел, що використовуються у психологічних дослідженнях та викладацькій діяльності.

61. Розкрийте значення формування власної наукової картотеки та бази джерел для дослідницької й навчально-методичної діяльності.

62. Охарактеризуйте процес створення нової наукової інформації та її використання в освітньому процесі.

63. Розкрийте зміст і значення апробації результатів дослідження у науковому та академічному середовищі.

64. Розкрийте роль інформації на різних етапах науково-дослідної роботи.

65. Розкрийте особливості збору даних із різних джерел та принципи організації матеріалів дослідження.

66. Охарактеризуйте організацію збору інформації у практичній діяльності освітніх та психологічних установ.

67. Розкрийте можливості автоматизованої обробки інформації та використання цифрових технологій у науково-педагогічній діяльності.

68. Охарактеризуйте роль аналізу даних у науково-дослідному процесі.

69. Розкрийте організаційні етапи здійснення аналізу результатів дослідження.

70. Розкрийте особливості систематизації результатів наукового дослідження.

71. Охарактеризуйте структуру звіту з науково-дослідної роботи та вимоги до представлення результатів в академічному середовищі.

72. Розкрийте значення цифрового та ілюстративного матеріалу у представленні результатів дослідження.

73. Охарактеризуйте принципи оформлення списку використаних джерел.

74. Охарактеризуйте правила оформлення посилань на наукові та інформаційні джерела відповідно до принципів академічної доброчесності.

75. Розкрийте можливості використання цифрових технологій, платформ і спеціалізованого програмного забезпечення у науковій та науково-педагогічній діяльності викладача.

4.9. Схема нарахування балів, які отримують аспіранти

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальне завдання									Сума	
Розділ 1				Розділ 2				К/р		ІТЗ
ПЗ 1	ПЗ 2	ПЗ 3	ПЗ 4	ПЗ 5	ПЗ 6	ПЗ 7	ПЗ 8			
7	7	7	7	7	7	7	7	20	24	100 балів

*ПЗ.1, ПЗ.2 ... – завдання практичних занять.

**Накопичення балів на практичних заняттях:

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів:

Лекції

Оцінка на лекціях переважно базується на перевірці присутності та якості конспектування. Активна участь (запитання, обговорення) може додавати бали до поточного рейтингу.

«5» — активна робота та спілкуванні з викладачем, детальний і структурований конспект, активна участь у обговоренні;

«4» — повна присутність, якісний конспект з незначними пропусками;

«3» — присутність з базовим конспектом, мінімальна участь;

«2» — часткова присутність або конспект з суттєвими пропусками;

«1» — лише присутність без конспекту чи участі.

Практичні заняття

Оцінка враховує виконання завдань, захист робіт, практичне застосування знань.

«5» — точне, самостійне й творче виконання завдань, обґрунтований захист, ініціатива;

«4» — правильне виконання з незначними помилками, повний захист;

«3» — виконання основних вимог завдання, базовий захист з прикладами;

«2» — репродуктивне виконання без глибокого розуміння або з суттєвими помилками;

«1» — присутність без активного виконання чи захисту.

Самостійні завдання (реферати, есе, звіти, проекти). Оцінка під час захисту або перевірки роботи.

«5» — глибоке опрацювання теми, оригінальність, творчий підхід, повна відповідність вимогам, обґрунтований захист;

«4» — всебічне розкриття теми з незначними недоліками у структурі чи оформленні;

«3» — систематичне викладення матеріалу, базове обґрунтування, відповідність основним вимогам;

«2» — поверхневе або репродуктивне викладення, часткове виконання вимог;

«1» — подання роботи без захисту або з мінімальним змістом.

Система оцінювання навчальних досягнень аспірантів з дисципліни складається з поточного (під час практичних занять та результатів виконання навчальних завдань) і підсумкового (семестрового) контролю у формі екзамену за національною шкалою та шкалою ЄКТС: 100-балів, з яких 56 балів – виконання завдань семінарських занять, 24 бали – індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ), 20 балів – контрольна робота.

Шкала загального оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Шкала ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно	не зараховано

5. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

5.1. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Астрелін І. М., Косогіна І. В., Кирій С. О. *Методологія наукових досліджень* : навч. посіб. для підготовки докторів філософії спеціальностей 161 Хімічні технологія та біоінженерія, 162 Біотехнології та біоінженерія, 163 Біомедична інженерія. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. 121 с.
2. Бориченко К. В., Гудзь А. О., Панфілов О. Є. *Методологія та організація наукових досліджень* : навч.-метод. посіб. Одеса : Фенікс, 2022. 48 с.
3. Бхаттачарджі А., Ситник Н. *Методологія та організація наукових досліджень: дослідження в соціально-економічних науках* : навч. посіб. 2-ге вид., перероб. і доп. Київ : НТУУ «КПІ ім. Ігоря Сікорського», 2022. 173 с.
4. Гончарук Т. В. та ін. *Основи наукових досліджень* : навч. посіб. / за заг. ред. Т. В. Гончарук. Тернопіль : ТНЕУ, 2014. 272 с.
5. Горин В. П., Булавинець В. М., Квасниця О. В., Коваль С. Л., Сидор І. П. *Методологія наукових досліджень* : навч. посіб. / за ред. В. П. Горина. Тернопіль : ФОП Осадца Ю. В., 2023. 170 с.
6. Гуроров О. І. *Методологія та організація наукових досліджень* : навч. посіб. Харків : ХНАУ, 2017. 272 с.
7. Дзьобань О. П. *Методологія, організація та технологія наукових досліджень* : навч. посіб. для аспірантів. Київ ; Одеса : Фенікс, 2025. 284 с.
8. Добронравова І. С., Руденко О. В., Сидоренко Л. І. та ін.

- Методологія та організація наукових досліджень : навч. посіб. / за ред. І. С. Добронравої, О. В. Руденко. Київ : ВПЦ «Київський університет», 2018. 607 с.
9. Ковтун Н. М. Методологія наукових досліджень : навч.-метод. посіб. для магістрантів спеціальності 033 Філософія. Житомир : Житомирський державний університет імені Івана Франка, 2020. 63 с.
  10. Козубцов І. М. Методологія наукових досліджень : конспект лекцій з навчальної дисципліни для магістрів галузі знань 12 «Інформаційні технології», спеціальності 122 «Комп'ютерні науки». Луцьк : ЛНТУ, 2022. 242 с.
  11. Ладанюк А. П., Власенко Л. О., Кишенько В. Д. Методологія наукових досліджень. Київ : Ліра-К, 2018. 352 с.
  12. Ліпич Л. Г., Бортнік С. М., Волинець І. Г. та ін. Методологія та організація наукових досліджень (галузі знань: 05 – соціальні та поведінкові науки, 07 – управління та адміністрування) : навч. посіб. / за заг. ред. Л. Г. Ліпич. Луцьк : Вежа-Друк, 2018. 220 с.
  13. Медвідь В., Данько Ю., Коблянська І. Методологія та організація наукових досліджень (у структурно-логічних схемах і таблицях) : навч. посіб. Суми : СНАУ, 2020. 220 с.
  14. Міронова Ю. В., Ткачук Л. М. Методологія і організація наукових досліджень : навч. посіб. для студентів спеціальності 125 «Кібербезпека». Вінниця : ВНТУ, 2022. 117 с.
  15. Партико З. Основи наукових досліджень. Підготовка дисертації. Київ : Ліра-К, 2018. 232 с.
  16. Плющ О. М. Соціально-психологічні стратегії побудови суспільства : монографія. Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2023. 124 с.
  17. Шейко В. М., Кушнарєнко Н. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності : підручник. 6-те вид., перероб. і доповн. Київ : Знання, 2008. 310 с.
  18. Штанько В. І. Філософія і методологія сучасної науки : підручник. Харків : ХНУВС, 2017. 177 с.

Допоміжна

1. Бірта Г. О., Бургу Ю. Г. Методологія і організація наукових досліджень : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2014. 142 с.
2. Бліхар В., Верескля М., Малець О., Парубчак І. Організація наукових досліджень у сфері менеджменту та безпеки організації : підручник. Хмельницький : Вид-во ХУУП ім. Леоніда Юзькова, 2022. 443 с.
3. Важинський С. Е., Щербак Т. І. Методика та організація наукових досліджень : навч. посіб. Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. 260 с.
4. Данильян О. Г., Дзьобань О. П. Методологія наукових досліджень : підручник. 2-ге вид., переробл. і доповн. Харків : Право, 2023. 368 с.
5. Данільян О. Г., Дзьобань О. П. Навчально-методичний посібник з навчальної дисципліни «Організація та методологія наукових

- досліджень» : для аспірантів (здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії) галузь 08 «Право», спец. 081 «Право» / 293 «Міжнародне право». Вид. 3-тє, перероб. і допов. Харків : Право, 2024. 44 с.
6. ДСТУ Документація, звіти у сфері науки і техніки. Київ: Держстандарт України, 1995. 45 с.
  7. Євтушенко М.Ю., Хижняк М. І. Методологія та організація наукових досліджень. К.: Центр учбової літ-ри. 2021. 350 с.
  8. Кириленко О. П., Письменний В. В., Ткачук Н. М. та ін. Методика та організація наукових досліджень : навч. посіб. / за ред. О. П. Кириленко. Тернопіль : Видавн.-поліграф. центр ТНЕУ «Економічна думка», 2012. 196 с.
  9. Колесников А. Основи наукових досліджень: Навч. Посібник. Київ : ЦУЛ, 2017. 144 с.
  10. Конверський А. Є. та ін. Основи методології та організації наукових досліджень : навч. посіб. для студентів, курсантів, аспірантів і ад'юнтів / за ред. А. Є. Конверського. Київ : Центр учбової літератури, 2020. 352 с.
  11. Краус Н. М. Методологія та організація наукових досліджень : навч.-метод. посіб. Полтава : Оріяна, 2012. 183 с.
  12. Методологія наукових досліджень: навч. посібник/ Ладика В.І., Шильман Л.З, та ін. Суми, СНАУ, 2022. 124 с.
  13. Мокін Б. І., Мокін О. Б. Методологія та організація наукових досліджень : підручник. Вінниця : ВНТУ, 2023. 230 с.
  14. Невлюдов І. Ш., Олександров Ю. М., Андрусевич А. О., Чала О. О. Основи наукових досліджень : підручник. Prague : OKTAN PRINT, 2024. 468 с.
  15. Романчиков В.І. Основи наукових досліджень: навч. посібник. — Київ: Видавництво «Центр учбової літератури», 2007. — 254 с.
  16. Тарелкін Ю. П., Цикін В. О. Методологія наукових досліджень : навч. посіб. Суми : Видавництво СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2019. 228 с.

Законодавчі і нормативні документи.

1. Закон України «Про інноваційну діяльність». Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15>
2. Закон України «Про інформацію». Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>
3. Закон України «Про науково-технічну інформацію». Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3322-12>
4. Закон України «Про наукову та науково-технічну діяльність». Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19>
5. Закон України «Про освіту». Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
6. Закон України «Про основи державної політики в сфері науки і науково-технічної діяльності». Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1977-12>

7. Закон України «Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки». Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2623-14>

5.2. Методичне забезпечення

1. Опорні конспекти лекцій (електронний варіант).
2. Підручники, зазначені у списку літератури.
3. Нормативні документи.
4. Інформаційні ресурси
5. Інформаційні матеріали щодо підготовки до семінарських занять.
6. Вимоги до написання, оформлення та оцінки індивідуальних творчих завдань.
7. Перелік тем та питань, що винесені для самостійного опрацювання аспірантами.

ПОЛІТИКА ЩОДО АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Політика щодо академічної доброчесності формується на основі дотримання принципів академічної доброчесності відповідно до Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про авторське право і суміжні права», «Про видавничу справу», з урахуванням норм Положення «Про академічну свободу та академічну доброчесність в Центральноукраїнському державному університеті імені Володимира Винниченка» (затверджене вченою радою, протокол №2 від 30.09.2019; №10 від 07.02.2022).

Відповідно до норм Положення «Про академічну свободу та академічну доброчесність в Центральноукраїнському державному університеті імені Володимира Винниченка» (затверджене вченою радою, протокол №2 від 30.09.2019; №10 від 07.02.2022) роботи аспірантів мають бути оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. При використанні чужих ідей і тверджень у власних роботах обов'язково посилаються на використані джерела інформації. Під час оцінювання результатів навчання не користуються недозволеними засобами, самостійно виконують навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю результатів навчання.